

Ὁμιλία τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας
Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου
κατὰ τὴν τελετὴν τῶν ἀποκαλυπτηρίων τῆς προτομῆς
τοῦ ἥρωος Ἀνδρέα Σουρουκλή εἰς Τρούλλους

29 Ἰουλίου 1962

Ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας Αρχιεπίσκοπος Μακάριος πήγε τὴν Κυριακή, 29 Ἰουλίου 1962, στους Τρούλλους, όπου μετὰ ἀπὸ τὴ θεία λειτουργία, τὴν ὁποία τέλεσε στὸν ἱερό ναό τοῦ Ἁγίου Μάρμαντα, προέστη μνημοσύνου τοῦ ἥρωα Ἀνδρέα Σουρουκλή καὶ στὴ συνέχεια τέλεσε τὰ ἀποκαλυπτήρια τῆς προτομῆς του. Μιλώντας κατὰ τὴν τελετὴ, ὁ Μακαριότατος εἶπε:

«Ὡραῖος, εὐσταλής καὶ γενναῖος προβάλλει εἰς τὸ Πάνθεον τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ μας ἀγῶνος ὁ Ἀνδρέας Σουρουκλής.¹ Γαλήνιος ἢ μορφὴ του ζῆ ἀθάνατος εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος καὶ διὰ τῆς σημερινῆς τελετῆς ἀποδεικνύει ὅτι γνωρίζει νὰ τιμᾷ τοὺς πρωτεργάτας τῆς ἐλευθερίας του.

Πρωτοπόρος εἰς τὸν Κυπριακὸν ἀγῶνα ὁ Σουρουκλής καὶ οἱ ἄλλοι ἥρωες καὶ μάρτυρες ἠγωνίσθησαν μετὰ πίστεως καὶ ἐν τέλει ἐθουσιάσθησαν διὰ νὰ καταστήσουν τὴν ἐλευθερίαν κυρίαρχον εἰς τὴν Κυπριακὴν γῆν, τὴν ὁποῖαν ἐβάρουν αἰῶνες ξενικῆς δουλείας, ἀλλὰ καὶ ἐλάμπρυναν αἰῶνες ὑπερηφάνου ἐθνικῆς ἀντιστάσεως. Εἰς τὴν νεανικὴν καρδίαν τοῦ Ἀνδρέα Σουρουκλή εἶχον ἀποκρυσταλλωθῆ τὰ ἰδεώδη καὶ οἱ πλέον μύχιοι πόθοι τοῦ Κυπριακοῦ Ἑλληνισμοῦ. Εἰς τὴν ψυχὴν του εἶχαν ξυπνήσει τὰ ἐθνικὰ ὄνειρα καὶ εἰς τὸν νοῦν του προδιεγράφη ὅλη ἐκείνη ἢ τραχεῖα ἀλλὰ καὶ τόσον ὑπέροχος πορεία, ἣτις ὀδηγεῖ εἰς τὴν πραγμάτωσιν τῶν ὀνείρων καὶ τὴν κατίσχυσιν τῶν ἰδεωδῶν. Σιωπηλὴ ὑπῆρξε ἡ πορεία αὕτη ἐπὶ ἔτη πολλά, πορεία μᾶλλον θλίψεως καὶ προσημονίας. Κατέστη ὁμως ἐπιβλητικὴ καὶ βιαία ἀπὸ τῆς 1ης Ἀπριλίου 1955, ἀφ' ὅτου ὁ Ἑλληνικὸς Κυπριακὸς λαὸς διελάλησε τὴν μεγάλην ἀπόφασίν του νὰ ζήσῃ ἐλεύθερος ἢ νὰ ἀποθάνῃ. Προπομπὸς εἰς τὸν ἀπελευθερωτικὸν ἀγῶνα καὶ πάλιν ἡ νεολαία, ἡ ὁποία ἐναπέθεσεν εἰς αὐτὸν τὴν ἀγνότητα τῆς ἰδικῆς τῆς καρδίας καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς ἰδικῆς τῆς ψυχικῆς ἀνατάσεως.

Τὴν δύσκολον ταύτην πορείαν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν ἐβάδισε μὲ τὸν ἡρωϊσμὸν Ἕλληνας καὶ τὴν αὐταπάρησιν Χριστιανοῦ ὁ Ἀνδρέας Σουρουκλής, διὰ νὰ στήσῃ τελικῶς, τὴν 1ην Αὐγούστου 1958, τὸ σῶμά του ὡς ὀρόσημον ἐλευθερίας ἔξωθι τῆς πατριωτικῆς αὐτῆς κώμης τῶν Τρούλλων, ἡ ὁποία πρέπει νὰ εἶναι ὑπερήφανος διότι ἐγέννησεν ἕναν τοιοῦτον ἥρωα. Ὑπερήφανοι πρέ-

1. Ὁ Ἀνδρέας Σουρουκλής, φέροντας κυνηγετικὸ ὄπλο, εἶχε στήσει ἐνέδρα κατὰ των Ἀγγλων, ἀπὸ τοὺς ὁποῖους καὶ φονεύθηκε, τὴν 1ην Αὐγούστου 1958, στὴν τοποθεσία «Μαζερή» τοῦ χωριοῦ Τρούλλοι.

πει νὰ εἶναι καὶ οἱ γονεῖς του, πρὸς τοὺς ὁποίους ἡ πατρὶς ἀποτίει σήμερον φόρον τιμῆς καὶ εὐγνωμοσύνης.

Διὰ τῆς δράσεως καὶ τῆς θυσίας του ὁ Ἀνδρέας Σουρουκλῆς ἀπέβη ἀντάξιον τέκνον τῆς πατρίδος. Διεσκέλισε τὸν στενὸν ὀρίζοντα τῆς ἡρωοτόκου αὐτῆς κώμης, ὑπερέβη ἀκόμη τὰ ὅρια τῆς νήσου μας καὶ κατέστη καθολικὸν σύμβολον καὶ ἔκφρασις τῶν ἰδεωδῶν, ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἐθυσίασε τὴν ζωὴν του.

Ὁ Σουρουκλῆς καὶ οἱ ἄλλοι μάρτυρες τοῦ ἀγῶνός μας δὲν εἶναι ἥρωες τῆς Κύπρου μόνον. Εἶναι ἥρωες τῆς ἀνθρωπότητος ὁλοκλήρου, διότι διὰ τοῦ θανάτου των ἀνεζωογόνησαν τὰ ἰδεώδη τῆς καὶ ἀνενέωσαν τὸ εὐγενὲς περιεχόμενον τῆς ζωῆς τῆς. Εἶναι τοῦτο μοῖρα τῶν εὐγενῶν καὶ τῶν ὀλίγων. Μέσα εἰς αὐτοὺς τοὺς ὀλίγους ἐκλεκτοὺς, οἱ ὁποῖοι γίνονται φορεῖς τῶν πανανθρωπίνων ἰδανικῶν καὶ ἀναπτέρωνουν διὰ τῆς ζωῆς καὶ τῆς θυσίας των τὸ ἠθικὸν τῆς ἀνθρωπότητος, κατατάσσεται ὁ Ἀνδρέας Σουρουκλῆς. Μέσα εἰς αὐτοὺς τοὺς ὀλίγους, οἱ ὁποῖοι ἐγκολπῶνται τὸ εὐγενὲς μέρος τῆς ψυχῆς τῆς ἀνθρωπότητος, οἱ ὁποῖοι διὰ τοῦ αἵματός των ἀποπλύνουν κάθε ρύπον καὶ διὰ τοῦ ἠωϊσμοῦ καὶ τῆς θυσίας των μεγαλύνουν τὸν κάθε ἄνθρωπον, κατατάσσεται ὁ Ἀνδρέας Σουρουκλῆς. Ἀπέραντος συνεπῶς ἡ τιμὴ καὶ ἡ δόξα του. Τὸ σημεῖον εἰς τὸ ὁποῖον ἔπεσε μαχόμενος ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος μας εἶναι βωμὸς τῆς μιᾶς καὶ ἀδιαιρέτου ἐλευθερίας τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ θυσία του εἶναι ὁρόσημον εἰς τὸν ἀένναον ἀγῶνα τῆς κατισχύσεως τῆς πανανθρωπίνης ἐλευθερίας. Τιμῶντες σήμερον τὸν Ἀνδρέαν Σουρουκλῆν, τιμῶμεν ὄχι μόνον τῆς Κύπρου ἓνα μάρτυρα καὶ τῆς ἐλευθερίας μας ἓνα πρωτεργάτην, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ἓνα ἥρωα καὶ ἓνα ἐνσαρκωτὴν τῶν ἰδανικῶν τῆς.

Καὶ ἡ τιμὴ αὕτη, τὴν ὁποίαν ἀπονέμει ὁ λαὸς μας εἰς τὸν ἥρωά του, ἐπανέρχεται καὶ ἀντανακλᾷ εἰς τὸν ἴδιον τὸν λαόν, γεννήτορα ἡρώων καὶ ἥρωα τὸν ἴδιον. Ἡ δημιουργία τῆς ἐπικῆς τετραετίας ὑπῆρξε ἔργον τοῦ μάρτυρος λαοῦ μας, τὸ ὁποῖον διεγράφη μὲ τὸν ἰδρώτα καὶ τὸ αἷμά του. Τὸ ἄνισον τοῦ ἀγῶνος ἐκείνου καὶ ἡ τελικὴ τελεσφόρησις του, διὰ τῆς καταλύσεως τῆς ξενικῆς κυριαρχίας ἐπὶ τῆς νήσου μας, καταδεικνύουν τὸν μεγάλον ψυχικὸν δυναμισμόν τοῦ λαοῦ μας καὶ τὰς ὑψηλὰς ἀρετάς του. Ὁ δυναμισμὸς καὶ αἱ ἀρεταὶ του αὗται ἐνισχύονται καὶ σφυρηλατοῦνται εἰς τὰς δοκιμασίας. Διὰ τοῦτο τρέφω βαθεῖαν πεποίθησιν ἐπὶ τὰς ἰκανότητας τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ, διὰ τῶν ὁποίων διαρκῶς καλύτερον καὶ λαμπρότερον θὰ διαμορφοῦται τὸ μέλλον τῆς νήσου μας.

Εἰς ἓνα τόπον, ὡς ἡ Κύπρος, ὅπου τὸ παρελθὸν ἀποτελεῖ πηγὴν ἐμπνεύσεως καὶ ἀναζῆς εἰς τὸ παρὸν, ὅπου ὁ λαὸς μὲ τὰς ἰδικὰς του χεῖρας διαπλάττει τὸ παρὸν ἀντάξιον πρὸς τὴν δόξαν τοῦ παρελθόντος, εἶναι ἀναπότρεπτον ὅτι καὶ τὸ μέλλον θὰ διαμορφωθῆ βάσει τῶν πόθων καὶ τῶν προσδοκιῶν μας. Ἀπαιτεῖται ὅμως πρὸς τοῦτο σταθερὰ ἐπαγρύπνησις καὶ διαρκῆς προσπάθεια. Διότι ἡ ἱστορία τῶν λαῶν εἶναι εἰς ἀδιάκοπος ἀγὼν διὰ τὴν κατάκτησιν τοῦ ὑψηλοτέρου καὶ τοῦ καλυτέρου, διὰ τὴν δημιουργίαν εὐτυχεστέρου μέλλοντος.

Εἰς τὸ νέον στάδιον τοῦ εἰρηνικοῦ ἀγῶνος διὰ τὴν πρόοδον, τὴν εὐημερίαν καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς πατρίδος μας, ἃς ἔχωμεν ὀδηγοὺς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἐθυσιάσθησαν διὰ νὰ κληροδοτήσουν εἰς ἡμᾶς ἐλευθέραν ζωὴν. Ἰδιαιτέρως ἡ νεολαία πρὸς αὐτούς, τοὺς μάρτυρας καὶ ἥρωας τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ μας ἀγῶνος, ἃς ἀτενίζη, διὰ νὰ βαδίζη πάντοτε τὸν ὀρθὸν δρόμον τῆς ἐθνικῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ καθήκοντος.

Μὲ τὴν εὐχὴν αὐτὴν ἀποκαλύπτω τὴν προτομὴν τοῦ ἥρωος Ἀνδρέα Σουρουκλῆ, τοῦ ὁποίου ἡ μορφή θὰ ζῆ ἀθάνατος εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος τὸν ἐγέννησε καὶ ὁ ὁποῖος θὰ τὸν τιμᾷ αἰωνίως»